

באר אברהם

להפצת אור תורתו ותולדותיו
מבאר של הצדיק המופלא פועל הישועות
הרה"ק ר' אברהם מקנעהניטש
בהרה"ק ר' יהודה צבי (הטני) מסטרעטין (מנו"כ בעיר בודאפעשט)

על פי הבאר

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

במוד"ר (לג, ב) **דבר אחר הדא הוא דכתיב (תהלים סח, יט) עליית למרום שבי שני (לקחת מתנות באדם).**

ובתדב"א (רבה, פרק יז, אות יב), **וזיון שקיבלו ישראל מלכות שמים בשמחה ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה למשה, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו'.**

יש להבין השייכות בין ב' עניינים אלו, קבלת התורה ומצוות תרומת המשכן,

ונראה לברר עפ"י מה שכתב בספר בני יששכר (מאמרי השבתות פ"ז אות י"ז) בשם הרב מהר"ש פרימו"ם שהקשה, הרי יעקב ועשיו חלקו בנחלת שני עולמות ויעקב נטל לחלקו את העולם הבא (זולת מה שמן ההכרח להיות בעוה"ז) ועשיו לקח את חלקו בעולם הזה², ואם כן האין רשאי בני ישראל ליהנות מהעולם הזה,

ותי' שאמרינן בגמ' (שבת פה, א) דתנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית שאם יקבלו ישראל את התורה יתקיים העולם ואם לאו יחזור לתוהו ובוהו, וכמו כן אמרינן בגמ' (ע"ז ב, ב) שהקב"ה החזיר התורה על כל האומות ואף אחד מהם לא רצה לקבלה, ורק בני ישראל קיבלו את התורה. והלא כפועל יוצא מזה קיימו העולם, וא"כ דינם כמציל מזוטו של ים שהרי אלו שלו (ב"מ, כד ע"א) נמצא שהבריאה כולה שלהם היא³.

ובזה יבואר היטב, שלולא קיבלו ישראל התורה היו אסורין ליהנות מהעולם הזה שהוא חלקו של עשיו וא"כ אין יכולין לתרום ממה שאינו שלהם, אך אחר שקיבלו עליהם התורה ואמרו נעשה ונשמע, מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה שמעתה בידם לתרום.

וזוהו שאמר במדרש, דאחר שעלית למרום ושביית שבי זהו התורה, אזי לקחת מתנות באדם וביד האדם לתרום תרומה לה'.

(בר אברהם תרומה)

הרה"ק רבי אברהם לא היו לו בנים כי אם ד' חתנים מפארי היחס, ואלו שמותם:
רבי ישכר בעריש מדולינא בן הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע, התמנה בשנת תרט"ז לדיין בעיר סטרעטין ועם פטירת אביו בט' בסיון תרל"ג נתמנה לאב"ד ואדמו"ר בעיר דולינא וממנו נתמשכה שושלת דולינא.
רבי אורי מראהאטין בן רבי יצחק לאנגנער אב"ד טארטיקוב. **רבי אהרן מפעלשטין** בן הרה"ק ר' צבי אריה מפעלשטין (ובסוף ימיו בצפת) שהיה בן מהרי"ד מאליק ונכד הרה"ק מאליק, המגיד מזלאטשוב ורבי שלום שכנא מפראהביטש.
ורבי פנחס מברעזאן (ואח"כ עלה לירושלים), בן אחר בן למגיד מזלאטשוב ונכד הרה"ק רבי ייב"י מאוסטראה.

רבי אהרן מפעלשטין ורבי פנחס מברעזאן שינו את שמם לשם "בראנדזוויין" לכבודו של חותנם שלא היו לו בנים (ויש אומרים שהסיבה הייתה שילידי רוסיא לא הורשו להתגורר בממלכת אוסטרו-הונגריא ולכן שינו שמם לשם ילידי המקום).
הרה"ק **רבי אורי לאנגנער** זי"ע ישב על כיסא חותנו בהנהגת העדה והתישב בעיר ראהאטין הסמוכה לסטרעטין.
רבי אורי נולד בטארטיקוב בשנת תק"פ לערך לאביו רבי יצחק שהיה תלמידו של הרה"ק השרף רבי אורי מסטרעליסק ועל שמו נקרא רבינו, ואח"כ של הרה"ק מהרי"ץ מסטרעטין. לאחר שנפטר אביו, ונשאר יתום, גדל בבית גיסו רבי אביגדור אייזן אב"ד וואריש. מילדותו היה נוסע עם אביו אל רבו הרה"ק מהרי"ץ, אשר שם עליו את עינו, עד אשר לימים בשנת תקצ"ח לקחו לחתן לנכדתו מרת שרה, בת בנו הרה"ק רבי אברהם. בשנת תרכ"ה לאחר שנפטר חותנו, נתמנה רבי אורי למלא את מקומו כמנהיגה של עדת חסידי סטרעטין, ובמשך עשרים וארבעה שנים נשא רבי אורי בעול ההנהגה, עד ליום פטירתו ביום ל"ג בעומר תרמ"ט ומנו"כ שם בראהאטין.
רבי אורי התפרסם בכוחו הגדול בהחזרת היהודים בתשובה וללמד עליהם זכות, כפי שהעיד על עצמו בהזדמנות כי "יש לי כוח ללמד זכות אפילו על פלוני שהוזק כרשע מפורסם, חוטא ומחטיא ודרכו לילך ולהזיק ר"ל".

¹ אמרי שפר פר' אמור וכן הביא החיד"א משמו בספרו ראש דוד פרישיות תרומה תצוה ועוד כ"פ בשאר ספריו.

² ראה בתדב"א זוטא פ"ט, ילקוט שמעוני ק"א ע"ב, ופרד"א פ"א, כשהיו יעקב ועשו בעמי אמן אמר [לן] יעקב לעשו. עשו אחי שניים אנחנו לאבינו ושני עולמות יש לפנינו העולם הזה והעולם הבא. העולם הזה יש בו אכילה ושתייה משא ומתן לשאת אשה ולהליד בנים ובנות. אבל העוה"ב אינו כן בכל מדות הללו. רצונך טול את העוה"ז ואני אטול העוה"ב.

³ והבני יששכר נתן טעם בזה לכל המועדים שבהם יש חיוב של "לכם", דהיינו בחג השבועות שבו קיבלו ישראל את התורה ואז מראים שבזכותם עומד העולם וע"כ רשאיין ליהנות ממנו, ובפורים בו גזר המן להשמיד את עם בני ישראל ואז בלעדיהם לא היה העולם קיים כיון שלולא ישראל לא הייתה תורה בעולם, וכן בשבת עפ"י דברי האוה"ח הק' שהעולם נברא לששת ימים ובזכות שמירת שבת הוא מתקיים שוב לעוד שבוע, ולכן הדין נתן שבמים אלו יהנו מעולם הזה באכילה ושתייה. והחיד"א שם נתן בזה טעם לשבח לחיוב אמירת ד"ת על השולחן. כיון שמן הדין היינו אסורין מלאכול ולהנות מהעולם הזה, על כן אנו אומרים ד"ת מוכיחים שבעבור התורה שאנו למדים ומקיימים העולם, בעבור זה רשאיין אנו להנות מהעולם הזה.

מבאר הישועות

מספר בעל המעשה מוה"ר ר. מ. הי"ו מירושלים עיה"ק:

בתי תחי' היתה בשידוכים כבר כמה שנים, ומטבע הדברים הצעות עלו וירדו כל תקופה.

לפני כמה חדשים הציעו הצעה מצוינת מאוד והשדוך החל להתקדם ואז נעצר מסיבות טכניות, וכמה שהשדך ניסה להחזירו ההצעה הזו 'נתקעה' ולא התקדמה יותר.

בינתיים הציעו שוב הצעות אחרות שהתקדמו גם הם, אך לא היה לנו החשק לגמור היות וההצעה המדוברת מצאה חן בעינינו עשרת מונים.

(לאחר מכן שמעתי מהצד השני שגם אצלם היתה ההרגשה כך).

במשפחתנו מוכרת כבר מדור דור הסגולה של תפילה על ציון רבינו, ומשכך הציעה בתי שניסע יחדיו לציון הק' ונעתי עבור זוג הגון בקרוב.

ביררתי את הפרטים, אך דא עקא הציון סגור בשעות הלילה זה היה הזמן היחיד שהתאפשר לי לשהות שם.

(הערת המערכת: כעת בס"ד הצלחנו לסדר הדבר עהצה"ט ואפשר להשיג המפתח ולהיכנס בכל שעות היממה)

הדבר נדע לי ביום ג' האחרון כ"ג שבט ולמחרת ביום ד' פניתי לעורכי הגליון וביקשתי בינתיים לכל הפחות לקחת חלק בהפצת דברי תורתנו של רבינו, וכשיתאפשר לי אסע בעזר ה' גם להשתטח על ציונו.

באותו ערב התחילו פתאום העניינים להתקדם שוב על דרך המלך והשבוע ביום א' כ"ח שבט באה בתי בקשרי שידוכין עב"ג למזל טוב.

הגליון יו"ל בסיועו של

מוה"ר שלמה בן מאטיל הי"ו

זכות רבינו תעמוד לו להצלחה בכל העניינים

הוצאות הגליון נתנדבו ע"י

ידידנו מוה"ר ר' ראובן לאנגער שליט"א
לדגל השמחה במעונו באירוסו בתו בשעטומ"צ
זכות רבינו תעמוד לו להצלחה בכל העניינים

באר המעשיות

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה, כח)

כידוע בנה הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע את בית הכנסת שלו בעבודה רבה ונשגבה, והיה עומד על גבי הפועלים להשגיח על העבודה ומידי פעם אף היה מסייע להם.

יום אחד, כשהגיע אחיו הרה"ק ר' לייבוש זיע"א לעיירה בעלזא לבקר את אימם, ראה את אחיו עם הפועלים, ולא הייתה דעתו נוחה מכך שהרב הקדוש בעצמו מסייע ואמר לו שהגמרא אומרת שמי שפרנס על הציבור אין מן הראוי שיתעסק במלאכות פשוטות. והרב הקדוש ענה לו בזה"ל, "יאמין לי אחי שאם הייתי יכול, הייתי בונה בעצמי את כל בית הכנסת. אבל אין כוחי בכך, ועל כן אני מסתפק בלסייע".

והצדיק אמר שהצליח לכוין שממקום בית הכנסת בבעלזא ועד מקום המקדש בירושלים, אין חוצץ שום בית תומאה ועבודה זרה.

(ומסופר שמתעם זה כשביקשו להכניס חשמל (עלעקטרי"ק) בבית הכנסת הגדול בעיר בעלזא, מיאן הרה"ק מהרי"ד זי"ע, ולא הסכים לכך, כיון שחוט החשמל מחברים את בית הכנסת יחד עם הכנסייה הנוצרית להבדיל אף אלפי הבדלות).

באותו זמן החל איזה גראף אחד שונא ישראל לבנות בית יראתם אל מול פני בית הכנסת, זה לעומת זה.

הגראף שהיה רשע עוכר ישראל אל הצדיק לומר שידע לו כי הוא המן השני, והרבי הורה להשיבו דבר כי אכן בקרוב תהיה מפלתו כמו המן הראשון צורר היהודים.

פעם אחת כשהלך הצדיק להתפלל פגע בכנו של הגראף שהיה עושה מעשה אביו. הבן התהלך כשבידו חתיכת בשר חזיר ובראותו את הצדיק פנה אליו בעזות מצח ואמר "אדוני, קח ואכול זאת".

ויהי אך יצאו דיבורים אלו מפיו, אחזתו רעדה בכל אבריו ולא יכול לחזור לבריאותו. תיכף נתעוררה בהלה ואביו הרשע בא אל הצדיק לבקשו שימחול לו ויסיר את קפידתו ממנו.

הרבי מיאן ובן הגראף מת במחלתו. מאז בערה חמתו של הפריץ עשרת מונים והיה משתדל להצר לצדיק ולבנין בית הכנסת בכל מה שהיה בידו. והרב הקדוש הגביה בית הכנסת שלו באופן שיהיה גבוה מכל בתי התיפלה שבעיר, והוא, הגראף, השתדל לבנות כנגדו ולהגביה את בית יראתו מעליו. והצדיק אמר, בעזר הבורא לא יפק זממו ולא יוכל לנצחני, וגם לא ישלים את בנין בית יראתו.

ולא עברו הימים ונודע להשלטון ששטח בית היראה אינו של הגראף אלא החזיק בו שלא כדין והחרימוהו מידו ופרסמו מודעות שהמגרש יעמוד למכירה פומבית.

הפריץ שידע שהיהודים יבקשו לקנותו, הודיע שמי שיהין לעשות כן, אזי הוא ינקום בו בנקמת אפו ויהרגהו. הלך הרבי ושליח שליח לאיזה מלומד נוצרי אחד ממכיריו וביקשו לקנות עבורו את המגרש בכל דמים שבעולם. כן עשה המלומד והרבי בנה שם את בניו ובנייניו.

והגראף החל אז לבנות כנגד בית הכנסת מהרחוב השני ושוב לא קפץ ידו מלהגביהו למעלה מבית הכנסת. הימים היו יומי דניסן והגראף לא קם מחמתו אלא הוציא גזירה חדשה שמחשש שריפות וכדומה אין לבנות שום בית מאפה למצות בעיר בעלזא, בה היתה ידו שולטת.

הצדיק לא נתפעל מכל זה אלא הודיע שבשנה זו, ישארו אצלו כל היושבים, שהיו רגילים לנסוע על ימי הפסח, כי סמוך ובטוח הוא שמצות תהינה לי"ט די והותר.

ימים אחדים אחרי גזירה זו, רכב הגראף על סוסו ועלה על דרך הגשר המובילה מעל הנהר, ולמולו הופיע הגראף מעיר היבנוב. שתי הפריצים התקוטטו ביניהם מי יפנה את הדרך למי עד אשר הסכימו לערוך קרב ביניהם והגראף מהעיר בעלזא נהרג בו במקום. והעיר בעלזא צהלה ושמחה, וכבשנים קדמוניות אפו מצות בהרחבה גדולה.

(סיפורי חסידים)